

مشترکات اسلامی؛ مبنای شکل‌گیری هویت عملی و تمدنی امت اسلامی

عضو شورای فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی اهل سنت اظهار داشت: یکی از مهم‌ترین راهکارها، نهادینه‌سازی دیپلماسی وحدت به جای گرفتار شدن در مناقشات عقیدتی است. وحدت اسلامی باید از سطح یک شعار فراتر رفته و به یک راهبرد دیپلماتیک فعال تبدیل شود.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، احمد محمدی عضو شورای فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی اهل سنت در وبینار چهارم چهارمین کنفرانس وحدت، اظهار کرد: مشترکات اسلامی صرفاً نقاط اشتراک نظری میان مسلمانان نیستند، بلکه می‌توانند مبنای شکل‌گیری هویت عملی و تمدنی امت اسلامی باشند.

وی با اشاره به نقش مشترکات اسلامی در شکل‌گیری هویت امت، افزود: در این نگاه، نخستین سطح نقش‌آفرینی مشترکات اسلامی، ایجاد اخوت و فراتر رفتن از مرزهای قومی، زبانی و جغرافیایی است؛ مشترکاتی همچون توحید و قرآن کریم می‌توانند پایه‌های برادری واقعی میان مسلمانان را شکل داده و امت اسلامی را به پیکره‌ای واحد تبدیل کنند.

محمدی ادامه داد: دومین سطح، شکل‌گیری اراده جمعی در برابر چالش‌هاست. مشترکات اسلامی می‌توانند مسلمانان را به اراده‌ای مشترک برای مقابله با دشمنان خارجی و چالش‌های داخلی مجهز کرده و زمینه‌ساز همکاری و اتحاد راهبردی میان کشورهای اسلامی شوند.

عضو شورای فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی اهل سنت سومین سطح را بازتولید تمدن نوین اسلامی دانست و تصریح کرد: در عالی‌ترین سطح، تکیه بر مشترکات اسلامی می‌تواند زمینه حرکت از همزیستی به سوی تمدن‌سازی را فراهم کند. امت واحده زمانی محقق خواهد شد که مشترکات اسلامی به موتور محرکه پیشرفت علمی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام تبدیل شوند.

این پژوهشگر با اشاره به راهبردهای عملی تحقق مشترکات اسلامی در جهان امروز گفت: یکی از مهم‌ترین راهکارها، نهادینه‌سازی دیپلماسی وحدت به جای گرفتار شدن در مناقشات عقیدتی است. وحدت اسلامی باید از سطح یک شعار فراتر رفته و به یک راهبرد دیپلماتیک فعال تبدیل شود.

وی افزود: تشکیل نهادهای بین‌المللی اسلامی با مشارکت همه یا اکثریت کشورهای اسلامی، با هدف پیگیری وحدت و اولویت دادن به منافع مشترک جهان اسلام، می‌تواند در این زمینه مؤثر باشد. این دیپلماسی باید از خاستگاه وحدت شکل گرفته و در مسیر تعمیق آن حرکت کند.

عضو شورای فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی اهل سنت همچنین بر ضرورت برجسته‌سازی دشمن مشترک و دفاع از آرمان‌های مشترک تأکید کرد و گفت: مسئله فلسطین و مقاومت می‌تواند به عنوان یکی از مهم‌ترین محورهای وفاق عملی، مسلمانان را حول یک هدف مشترک متحد کند. ایستادگی در برابر جبهه استکبار و مقابله با نظام سلطه نیز از الزامات عملی وحدت است و می‌تواند به شکل‌گیری جبهه‌ای مشترک در برابر تهدیدات خارجی منجر شود.

وی با تشریح مراحل تحقق وحدت اسلامی اظهار کرد: بر اساس این دیدگاه، تقریب مذاهب اسلامی فرایندی پنج‌مرحله‌ای است که از ترک تخاصم و همزیستی مسالمت‌آمیز آغاز می‌شود و سپس به تعاون و همکاری در امور خیر و تقوا، اتحاد در برابر دشمن و شکل‌گیری جبهه واحد، محبت و الفت و در نهایت به وحدت عملی و سیاسی و شکل‌گیری هویت واحد امت اسلامی می‌رسد.

عضو شورای فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی اهل سنت، نهادینه‌سازی تقریب مذاهب در

ساختارهای علمی و قانونی را از دیگر راهکارهای تحقق وحدت دانست و گفت: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی که به فرمان امام شهید تأسیس شد، به عنوان یک مرکز علمی و فرهنگی، مسئولیت گفت‌وگوهای دوجانبه و احترام‌آمیز میان علمای شیعه و اهل سنت را بر عهده دارد.

عضو شورای فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی اهل سنت همچنین اصلاح متون آموزشی و گفتمان علمی را ضروری دانست و افزود: بازنگری در متون درسی حوزه‌های علمیه با هدف کاهش تعصبات و تمرکز بیشتر بر مشترکات اسلامی، از راهکارهای زیربنایی برای تقویت وحدت امت اسلامی است.

این فعال حوزه اندیشه با تأکید بر ضرورت تعیین خطوط قرمز برای جلوگیری از تفرقه تصریح کرد: اهانت به مقدسات یکدیگر باید به عنوان یکی از خطوط قرمز در مسیر وحدت اسلامی مورد توجه قرار گیرد و مسلمانان باید به باورها و مقدسات یکدیگر احترام بگذارند.

وی جلوگیری از دشنام، لعن و تکفیر شخصیت‌های تاریخی را از مهم‌ترین اقدامات عملی در این مسیر برشمرد و گفت: تمرکز بر منافع مشترک و توسعه علمی و اقتصادی نیز می‌تواند وابستگی کشورهای اسلامی به قدرت‌های خارجی را کاهش داده و اراده مستقل آنان برای تصمیم‌گیری جمعی را تقویت کند.

عضو شورای فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی اهل سنت در پایان خاطرنشان کرد: آنچه امروز شاهد آن هستیم، تنها نتیجه برتری نظامی قدرت‌های جهانی نیست، بلکه محصول ضعف درونی، پراکندگی، تفرقه و فاصله گرفتن از آرمان‌های وحدت اسلامی است. تاریخ نشان داده است که هیچ امتی صرفاً با شکایت از دشمنان و وابستگی به آنان به عزت و سربلندی نخواهد رسید.